

Україна в епіцентрі: як Захід може перемогти та захиститися від ядерних загроз Росії

Енді Дж. Семотіук

CEED

JUN 15, 2026

Українські ракети готові до війни. Фото: Міністерство оборони України

На даний момент Україна є епіцентром протистояння між Заходом, який намагається зберегти спокій на тлі втрати лідерства США в НАТО, та Росією, що набрала нових сил після зустрічей Володимира Путіна з Дональдом Трампом на американській землі та подальшого великого альянсу авторитарних лідерів у Пекіні. Ставки не можуть бути вищими: це зіткнення волі між вагаючимися та невпевненими демократіями та зухвалими й об'єднаними автократами.

Якщо ми щось і навчилися з нещодавніх вторгнень російських дронів у Польщу та Румунію, то це те, що НАТО є тривожно не готовим до ескалації. Пригнічуючим відкриттям щодо збитих російських дронів є те, що вони містили американські та європейські компоненти; коротко кажучи, здається, що, безсоромно, ми не здатні відмовитися від самосаботажу та допомоги Росії, навіть коли стверджуємо протилежне. Поспіх винищувачів перехопити російський безпілотник вартістю 10 000 доларів за допомогою ракет вартістю в мільйони доларів підкреслює небезпечний дисбаланс: у разі тривалої конфронтації НАТО може швидко вичерпати свій арсенал, залишивши Європу вразливою до російського тиску або навіть вторгнення.

У цій статті розглядаються дві взаємопов'язані проблеми. По-перше, у ній узагальнено консенсус серед генералів, дипломатів та стратегів щодо того, що має зробити Україна, щоб здобути перемогу. По-друге, у ній аналізується можливий розпад Російської Федерації та необхідність плану ядерного роззброєння для збереження великого арсеналу Росії у разі розпаду Кремля.

Розколотий Захід і сила Путіна

Повномасштабна війна Росії проти України, що розпочалася у 2022 році, ніколи не стосувалася виключно України. Все більш очевидним стає те, що конфлікт зосереджений на нездатності Росії прийняти існування демократичної України на своїх кордонах, а в цій боротьбі — на тому, чи витримає демократичний лад у Європі з Америкою чи без неї. Зіткнувшись із більш агресивною Росією, американські генерали Г.Р. Макмастер та Девід Петреус наголошують, що Путін поважає лише силу. Крім того, колишній командувач НАТО Веслі Кларк попереджає, що без чіткого плану перемоги, подібного до того, який союзники розробили для Дня Д, Захід ризикує впасти у заморожений конфлікт, який принесе користь лише Москві.

Інші експерти стверджують, що Україні потрібні не лише ресурси для виживання, а й для перемоги: ракети великої дальності, багаторівнева протиповітряна оборона та сучасні винищувачі. Як підкреслює американський генерал Бен Ходжес, без можливості наносити удари по російських пускових майданчиках та логістичних вузлах Україна воює в не вигідних умовах. У цьому контексті економічна війна залишається вирішальною. Видатна історикиня Енн Епплбаум виступає за санкції проти всього правлячого класу Росії. Тим часом провідний економіст Андерс Аслунд пропонує конфіскувати 300 мільярдів доларів заморожених російських резервів у західних банках для підтримки України. Видатна журналістка Даян Френсіс додає, що Україна та її союзники також повинні мати можливість націлитись на російський експорт нафти та ввести санкції проти тих, хто його сприяє.

Тим часом Джозеф Боско, консультант з питань національної безпеки, та інші наголошують на важливості інформаційної війни. Російські кампанії дезінформації послаблюють єдність Заходу; боротьба з ними передбачає не лише перевірку фактів, а й підтримку незалежних російськомовних ЗМІ та викриття корупції Путіна всередині країни.

Рішучість Європи та стримування

Європа часто вагається через побоювання ескалації. Аналітики, такі як Рим Момтаз, описують це як «самостримування». Британський автор Джон Салліван характеризує війну як частину ширшого гібридного конфлікту, що вимагає стратегії стримування 21 століття — яка охоплює кібернетичні, економічні та політичні елементи. Колишній американський посол у Москві Майкл Макфол наголошує, що демократична Україна, інтегрована в НАТО та ЄС, є найбільшим страхом Путіна. Будапештський меморандум 1994 року продемонстрував, наскільки порожніми можуть бути гарантії. Як наполягає Енн Епплбаум, лише чітка поразка Росії може принести

тривалий мир. Переговори без важелів впливу на полі бою — це лише ще одна зброя в арсеналі Москви.

Короткий підсумок оцінки Заходу

Експертні огляди, такі як наведені в цій статті та загалом від авторитетних експертів, обізнаних з темою, свідчать, що Захід отримує посередні оцінки. Їхні оцінки вказують на погано сформульовані цілі, непередбачуване та ненадійне надання військової допомоги, а також слабкий, непослідовний економічний тиск — все це заслуговує на оцінку «С». Більше того, на тлі масштабної російської дезінформації наша реакція значно відстає. Єдиний аспект, який отримує вищу оцінку, — це наше відкидання «ілюзій миру».

Розпад Російської Федерації

Історія показує, що навіть наймогутніші імперії зрештою падають. Це стосується як грецької та римської імперій минулого, так і Османської, Австро-Угорської та царської імперій минулого століття. СРСР також розпався, і під час цього процесу нам вдалося зберегти порядок у скороченні його ядерного арсеналу, частково завдяки підписанню Будапештського меморандуму в 1994 році. На жаль, він не був належним чином виконаний, що сприяло виникненню нинішніх проблем.

Сучасна Російська імперія охоплює 11 часових поясів і включає близько 190 різних національностей або етнічних груп. Лише близько 70 відсотків населення є етнічними росіянами, і не всі згодні з тим, як країна веде війну. До помітних меншин належать татари, яких налічується майже 5 мільйонів; чеченці, яких налічується близько 1,7 мільйона; башкири, яких налічується понад 1,5 мільйона; чуваші, яких налічується понад 1 мільйон; а також авари та вірмени, яких у кожній групі налічується приблизно 1 мільйон. Чи доцільно, отже, вважати, що день, коли Російська

імперія опиниться на межі розпаду, може наблизитися? Хоча ядерна загроза змушує задуматися, і деяким важко її прийняти, російське вторгнення в Україну та недотримання Будапештського меморандуму змушують нас її враховувати.

Ядерне питання: планування на випадок розпаду

Оскільки Путін і Дмитро Медведєв погрожують ядерними заходами, не так давно Трамп перемістив американські підводні човни «у відповідні регіони» поблизу Росії. Це, здається, дещо знизило військову напругу. В цілому ймовірність ядерного конфлікту залишається низькою. По-перше, президент Китаю Сі Цзіньпін публічно заявив, що ядерна зброя «не повинна використовуватися» і що «ядерну війну не можна виграти і її ніколи не можна вести». Він висловив ці коментарі під час зустрічей з європейськими лідерами, такими як Олаф Шольц, де він чітко зазначив, що «ядерна зброя не повинна використовуватися в Європі», і закликав до міжнародного спротиву будь-якому застосуванню або загрозі застосування. Останні зустрічі в Пекіні підкреслили, що Путін покладається на підтримку Сі для ведення війни в Україні. Крім того, як зазначив генерал Ходжес, Путін не отримає жодної вигоди від застосування ядерної зброї, оскільки це зробить його міжнародним ізгоєм.

Більшим ризиком може бути роздроблена Росія, нездатна контролювати свій ядерний арсенал. Незважаючи на ядерну загрозу, важливо пам'ятати, що російська ядерна зброя централізовано контролюється з Москви, незалежно від того, де розміщені боєголовки. Оскільки нам вдалося впоратися з цією загрозою під час розпаду Радянського Союзу, є підстави вважати, що ми зможемо зробити це знову. Здається, що в разі виникнення такої ситуації керівництво НАТО, ймовірно, мало б стати основною командою реагування.

Потенційний план роззброєння ґрунтується на успіху Програм спільного скорочення загроз.

- **Перші 100 годин:** Припинити всі переміщення боєголовок, зберегти охоронні підрозділи на позиціях та забезпечити охорону об'єктів.
- **Перші 100 днів:** Централізувати зберігання, відокремити системи доставки від боєголовок та створити Спільну комісію з охорони.
- **Перші 100 тижнів:** демонтаж боєголовок, перетворення розщеплювального матеріалу на реакторне паливо та підконтрольне знищення силосів, підводних човнів і бомбардувальників.

Договір «Лісабон 2.0» вимагатиме від держав- правонаступниць підтвердження роззброєння в обмін на визнання, доступ до ринків та фінансування. Стимули прості: процвітання та легітимність переважають поверхневий престиж застарілих ракет.

Це тверезий огляд того, що може нас чекати в найближчі дні. Однак ці питання варто розглянути саме зараз, поки ми ще здатні спланувати послідовну стратегію без натиску можливих негайних напружень та зіткнень.

Висновок: Сила та терпіння

Україні не вистачить лише того, що потрібно для виживання — їй потрібні засоби, щоб перемогти та очолити боротьбу за новий міжнародний світовий порядок. Захід, з Америкою або, якщо буде потрібно, без неї, повинен припинити стримувати себе, посилити санкції, конфіскувати російські активи та інвестувати в довгострокове стримування. Водночас він повинен готуватися до дня після Путіна, коли ядерне питання стане центральним викликом глобальної безпеки.

Як нагадав нам Віктор Франкл: «З часів Аушвіца ми знаємо, на що здатна людина. А з часів Хіросіми ми знаємо, що стоїть на кону».

Мир прийде не від ілюзій, а від сили, ясності та непохитного прагнення покласти край російському вторгненню в Україну. Як мінімум, це означає повне виведення всіх російських військових сил з українських територій, включаючи Крим. Якщо така перемога України призведе до розпаду Російської Федерації, це може навіть вимагати ліквідації російського ядерного арсеналу. Сподіваємося, що залишиться перегрупування переможних країн, які підтримали Україну, у новий, більш відкритий і злагоджений міжнародний порядок, що відстоює верховенство права, демократію та права людини. Нехай ті, хто прагне такого майбутнього, стануть лідерами. Нехай ті, хто цього не прагне, залишаться позаду, щоб розбиратися з тим, що залишилося.

Енді Дж. Семотіук — американський та канадський адвокат з питань імміграції, який працює в юридичній фірмі Pace Law Firm у Торонто. Колишній кореспондент Організації Об'єднаних Націй у Нью-Йорку, пан Семотіук є старшим радником Центру східноєвропейської демократії та автором журналу Forbes. Колишній президент Канадсько-українського фонду, пан Семотіук написав чотири книги. Протягом трьох років пан Семотіук був членом трибуналу Канадської комісії з прав людини.